

[REDACTED]

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst
Afdeling Inlichtingen

Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Telefoon (070) 31 880 04
Telex 31337 MVD/GV/NL
Telefax (070) 31 879 51

Aan:
Zie verzendlijst

Uw brief

Uw kenmerk

Ons nummer
98004044

Datum
29 juli 1998

Onderwerp
Voormalig Joegoslavië (28/98)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst

H.J. Vandeweyer
Commodore

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28, Den Haag

Doorkiesnummer
(070) 31 87433

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

[REDACTED]

VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr.98004044

d.d. 29 juli 1998

AAN:

Ministerie van Algemene Zaken
t.a.v Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten, [REDACTED]

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
t.a.v. [REDACTED]

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel

NL-NMR SHAPE, [REDACTED]

DCBC, t.a.v. Hfd Dplg door middel van hardcopy en diskette

INTERN:

HMID

HACIV t.a.v. BCI

HAI

HBMA

MID-cel

Archief

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST
Afdeling Inlichtingen

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE

28/98

(Afgesloten 281200 JUL 1998)

Conclusie/voorzicht

In Bosnië-Herzegovina heeft de OHR de privatiseringswet van kracht verklaard, ondanks een afwijzing van het nationale Huis der Volkeren. Het OHR-optreden heeft geleid tot Bosnisch Servische protesten, die van een 'schending van de Dayton-regelingen' spreken.

De Dodik-regering in de RS heeft een groot aantal directeurs en chef-redacteuren van lokale radio- en TV-stations ontslagen en vervangen door regeringsgetrouwe functionarissen. Alle stations stonden onder controle van de Pale-fractie. De SDS en SRS protesteerden vanzelfsprekend fel tegen de maatregelen.

In Kosovo duurt de strijd nog altijd voort. De Servische politie-eenheden lijken de voornaamste UCK-bolwerken opgeruimd te hebben en de doorgaande wegen opnieuw onder controle te hebben gebracht. Na de erkenning van het UCK door het 'schaduwparlement' lijkt de verzetsbeweging in toenemende mate geaccepteerd te worden door de Albanese politieke partijen in Kosovo als officiële krijgsmacht en gesprekspartner. De pendeldiplomatie van ambassadeur Hill heeft nog geen resultaat opgeleverd.

In Montenegro blijft verzet bestaan tegen de federale autoriteiten. Ook tegen een eventuele status van Kosovo als deelrepubliek van de FRJ bestaat in Podgorica tegenstand.

Bosnië-Herzegovina

OHR verklaart privatiseringswet van kracht

Op 22 juli heeft het Nationale Huis der Volkeren van Bosnië de omstreden privatiseringswet afgewezen. De Bosnisch Servische afgevaardigden weigerden voor het wetsvoorstel te stemmen omdat het in strijd zou zijn met het Dayton-vredesakkoord. HV Westendorp verklaarde de wet ondanks de verwerping toch van kracht. Hij verklaarde dat "de obstructie van het Huis der Volkeren onacceptabel was en in tegenspraak met eerdere afspraken binnen de ministerraad en Huis der Afgevaardigden". "Het is een poging om de uitvoering van economische herstelprogramma's in gevaar te brengen", aldus Westendorp.

Nadat de omstreden wet moeizaam door de ministerraad en Huis der Afgevaardigden was gekomen, werden er onmiddellijk Bosnisch Servische protesten geuit tegen de wet. Privatisering zou namelijk een verantwoordelijkheid zijn van de entiteiten en niet van het nationale niveau. Het Bosnisch Servisch verzet komt voornamelijk uit de hoek van de SDS. Veel SDS-leden hebben namelijk leidinggevende functies binnen staatsbedrijven en privatisering zou hun persoonlijke machtsbasis aantasten. Hoewel er eigenlijk geen beroep mogelijk is tegen de beslissing van Westendorp, bestaat voor de Bosnische Serviërs nog altijd de mogelijkheid om de uitvoering van de wetten te vertragen door de wet "in strijd met vitale Servische belangen" te laten verklaren door de Nationale Assemblee van de RS of om een beslissing te vragen van het Nationale Grondwettelijk Gerechtshof. De kwestie van de privatiseringswet werpt ook haar schaduw vooruit op de komende verkiezingen.

Moslim/Kroatische Federatie (MKF)

Federatieforum bijeen

Op 21 juli is het federatieforum in een onofficiële zitting bijeen gekomen in Travnik. Onder OHR-voorzitterschap spraken leden van de Amerikaanse ambassade, president van de MKF, MKF-regering en

[REDACTED]

kantonvertegenwoordigers met elkaar over de huidige problemen. De vertegenwoordigers van het Herzegovina-Neretva kanton en de Bosnisch Kroatische vice-president van de MKF (Vladimir Soljic) kwamen niet opdagen. Kresimir Zubak, die wel present was, verklaarde dat de afwezigheid van de HDZ-functionarissen niet toevallig was. In de absentie van Soljic zag Zubak een vermenging van partijpolitiek met de functieverantwoordelijkheden. Zubak verklaarde dat de HDZ alleen met woorden de vluchtelingenterugkeer steunde en niet met daden onderstreepte.

De afwezigheid van de HDZ-functionarissen illustreert de moeizame (mogelijk zelfs cruciale) fase waarin de uitvoering van het Dayton-vredesakkoord zich bevindt. Veel essentiële zaken, zoals eigendomswetten, privatiseringswetten en vluchtelingenterugkeer stuiten op aanzienlijk verzet, waarbij bijna alles moet worden 'afgedwongen' door de internationale gemeenschap.

Laatste fase T&E programma ingegaan

Het T & E programma, gericht op verbetering van de operationele capaciteiten van het federale leger van de MKF, is inmiddels in de laatste fase aangeland. De trainingen van de eenheden zijn over het algemeen afgerond en op dit moment wordt het ter beschikking gestelde materiaal overhandigd aan de operationele commandanten. Voornamelijk blijft het materiaal op de door SFOR regelmatig gecontroleerde kantonment sites.

Zodra het T&E programma compleet is afgerond kan worden gesteld dat de operationele capaciteiten van het VFBiH zijn toegenomen, al blijven er nog altijd lacunes. Niet alle eenheden vertonen een even grote geoefendheid en de integratie van de Bosnisch Kroatische eenheden laat nog altijd te wensen over.

Opgemerkt moet worden dat het Dayton-vredesakkoord in een cruciale fase terecht is gekomen. De grotere betrokkenheid en het energiek handelen van de internationale gemeenschap (OHR) hebben voornamelijk slechts geleid tot oppervlakkige resultaten en het vredesakkoord is nog altijd niet zelfdragend. Met het oog op de komende verkiezingen hebben de Moslims al duidelijk gemaakt dat zij bij een eventuele overwinning van de "nationalistische krachten" zullen streven naar een herziening van het Dayton-vredesakkoord. Gecombineerd met een groter militair zelfvertrouwen als gevolg van de afronding van het T&E programma kunnen de Moslims mogelijk tot de conclusie komen dat dreiging met militaire middelen hiertoe een bijdrage kan leveren. De aanwezigheid van SFOR kan een rem vormen op deze handelwijze maar kan een meer militantere opstelling niet voorkomen.

Samenwerking tussen multi-etnische blokken in de MKF

Op 27 juli hebben diverse multi-etnische partijen uit de MKF (SDP, SDBiH, RSBiH, LBO, MBO en SPP) een verklaring ondertekend voor de oprichting van een gezamenlijk secretariaat voor informatie-uitwisseling, coördinatie en communicatie met de internationale gemeenschap. Het uiteindelijk gezamenlijke doel is een wijziging in de huidige MKF-regeringssamenstelling. Dit protocol is het resultaat van de onderlinge ontmoeting in Brussel van 17 juli. De partijen verklaarden elkaar niet te zullen aanvallen in de verkiezingscampagne. De SDP zal het voortouw voeren bij inrichting en leiding van het gezamenlijke secretariaat.

De ondertekening van dit protocol is een gunstige ontwikkeling. Hierdoor ontstaat immers tot een bepaalde hoogte de door de internationale gemeenschap gewenste samenwerking tussen de twee etnische blokken rond de rivaliserende SDP (Lagumdžija) en SDBiH (Beslagic), waardoor een beter tegenwicht kan worden geboden tegen de nationalistische partijen. Het gros van de partijen die het protocol ondertekenden werkten in 1996 ook al samen (in de zogenaamde 'Joint List'), maar dit samenwerkingsverband viel onder andere door tegenvallende resultaten na de verkiezingen uit elkaar. Hopelijk duurt de samenwerking nu langer.

Bosnisch-Servische republiek (RS)

SNSD in problemen

In de RS zijn onbevestigde onthullingen gedaan omtrent betrokkenheid van de secretaris-generaal van de SNSD, Nenad Bastinac, bij sigarettensmokkel. De SNSD, de partij van minister-president Dodik, maakt op dit moment deel uit van de SLOGA-coalitie en maakt aanspraak op voortzetting van de regeringsdeelname.

Deze beschuldigingen, bewezen of niet, verkleinen de kans op verkiezingssucces voor Dodik. Allereerst is één van de prioriteiten van de regering Dodik de strijd tegen de georganiseerde misdaad. Op dit gebied is

[REDACTED]

echter weinig bereikt en onthullingen over betrokkenheid van eigen personeel zijn derhalve extra schadelijk voor Dodik. Ten tweede heeft Dodik de persoon van Bastinac nodig om de eigen SNSD-partij te leiden. Ondanks het feit dat Bastinac op de achtergrond blijft is het recente succes juist aan hem te danken.

Regering RS ontslaat lokale mediachefs en verhoogt druk op rechters

Op 26 juli heeft de regering van de RS tijdens een ministerraadsvergadering (die door presidente Plavsic werd bijgewoond) besloten om de activiteiten van een gedeelte van de rechterlijke macht te onderzoeken op corruptie. Een dag later werden de directeuren en chef-redacteuren van 16 lokale radio- en TV-stations ontslagen en nieuwe functionarissen aangesteld. Het betrof hier de stations: Radio Prijedor, Radio-TV Visegrad, Radio Romanija Sokolac, Radio Kotor-Varos, Radio Ozren, Prnjavor, Modrica, Teslic, Radio Sipovo, Gradiska, Zvornik, Srpski Sarajevo, Radio Doboj, Radio Kalinovik, Kozarska Dubica, Radio en TV Han Pijesak, Radio Ribnik, Novi Grad, Radio Srpski Sanski Most, Radio Cajnice, Radio Rogatica en Milici. In sommige gevallen ging de actie met politie-inzet en arrestaties gepaard.

De nieuw aangestelde functionarissen staan onder controle van de SRT. Als reden voor de ontslaggolf verklaarde minister van Informatie, Rajko Vasic, dat de betrokken functionarissen verantwoordelijk waren voor een "chaotische situatie en de wet schonden." De stations zouden uitsluitend in het belang van één groepering (Pale-fractie) werken en niet in het belang van het volk. Sommige stations waren bovendien niet geregistreerd en daarom illegaal. Vasic verklaarde bovendien dat door de nieuw aangestelde functionarissen nadruk gelegd zou worden op artikel vijf van de "informatiewet", namelijk dat alle radio en TV-stations een 'gezamenlijke aanpak' moeten hebben.

De plotselinge media-activiteit van de regering leidde vanzelfsprekend tot veel (lokaal) verzet. De vice voorzitter van de SDS noemde de acties "een totalitaire, vandalistische en onwettige maatregel" en vroeg om opstappen van de regering. De SDS eiste van HV Westendorp dat deze "onmiddellijk de ongrondwettelijke maatregelen zou laten terugdraaien." Indien dit niet zou gebeuren zou de partij de inwoners van de RS oproepen tot een boycot van de verkiezingen. Krajisnik noemde de maatregelen "schandalig en onwettelijk." Hij sprak van "een paniekeractie gericht op vernietiging van de eenheid van het Servische volk." Enkele werknemers van de lokale stations weigerden zich neer te leggen bij de maatregelen en gingen in staking. Enkele gemeentebesturen protesteerden tegen de regeringsmaatregelen. Ook leidde de actie in Milici tot publiek verzet. In Doboj weigerde de nieuwe mediafunctionaris zijn taak te aanvaarden.

In dezelfde geest noemde de secretaris van de Nationale Assemblée, Ognjen Tadic, (SRS) de beslissing van de regering "illegaal en politieke terreur." Op 27 juli verscheen bovendien een verklaring van de wetgevende commissie van de Nationale Assemblée, onder voorzitterschap van Mirko Sarovic (SDS), die de handelwijze van de regering ongrondwettelijk noemde. In de verklaring werd om een uitspraak van de Nationale Assemblée gevraagd.

Ook de internationale bestuurder van de SRT, Dragan Gasic, gaf een verklaring. Hij stelde op 27 juli dat de door de regering aangestelde nieuwe mediafunctionarissen niet op de betaallijst van de SRT zouden komen te staan. Hij verklaarde dat de regering niet het recht had om extra personeel op de betaallijst van de SRT te plaatsen en dat de SRT daarom geen enkele binding had met de nieuwe media-functionarissen.

De maatregelen stonden binnen de regering van de RS al langer op stapel en zijn bedoeld om de mediacontrole van de Pale-fractie te verminderen, voordat op 29 juli de verkiezingscampagnes in Bosnië officieel beginnen. De acties komen bovendien op een tijdstip dat de laatste SRT-transmitters door SFOR weer onder controle van de regering van de RS worden gesteld. Vanzelfsprekend protesteerden landelijke en lokale SDS-SRS politici tegen de regeringsactie. Toch moet nog maar worden afgewacht of deze 'mediaputsch' voordeel oplevert voor de Banja Luka-fractie. De mogelijkheid bestaat immers dat de SDS-SRS coalitie, de handelwijze van de regering uitlegt als "in strijd met vrijheid van meningsuiting en ondemocratisch" waardoor de kwestie een boemerangeffect zou krijgen. Regeringscontrole over de media ligt nu eenmaal gevoelig en de regering Dodik dreigt zich nu aan hetzelfde feit schuldig te maken als waarvan het de politieke tegenstander altijd beschuldigde.

Joegoslavië

JUL in Servië houdt partijcongres

De regeringspartij Joegoslavisch Verenigd Links (JUL) heeft op 20 juli in Belgrado een partijcongres gehouden en een nieuw hoofdbestuur gekozen. Partijvoorzitter Ljubisa Ristic werd herkozen en de vrouw van Milosevic, Mirjana Markovic werd opnieuw aangesteld als voorzitter van het hoofdbestuur. Secretaris-generaal werd Ratko Krsmanovic, die hierbij de opvolger werd van de vermoorde Zoran Todorovic. In haar toespraak sprak Mirjana Markovic van de noodzaak tot behoud van Joegoslavië en toenadering tot "Rechts." Ook riep ze op tot de vereniging van alle "linkse en patriottische krachten in één blok." In een partijresolutie veroordeelde de JUL eventuele internationale interventie en bekritiseerde het de buitenlandse invloed in sommige Joegoslavische media. Verder benadrukte de resolutie het belang van onderwijs.

De partijverklaring van de JUL weerspiegelt eigenlijk alles wat er het afgelopen half jaar heeft plaatsgevonden in Servië. Pogingen tot hervorming van de federale staat en hard ingrijpen in Kosovo gingen gepaard met politieke samenwerking met de rechtse radicalen van Seselj, mediahervormingen en een nieuwe wet op de universiteiten. Al deze initiatieven waren gericht op de versterking van de federale staat (Milosevic-regime) ten koste van de individuele en lokale vrijheden. De kleine, maar invloedrijke JUL is hierbij symbool voor het gebrek aan democratisering in Belgrado. Deze democratisering is op termijn een noodzakelijkheid voor een permanente stabilisatie van de regio. Hiervoor zal men zich echter eerst moeten ontdoen van de Milosevic en c.s.

Toenemende Amerikaanse druk op de persoon van Milosevic

De afgelopen weken is de Amerikaanse druk op Milosevic persoonlijk aanmerkelijk toegenomen. De Amerikaanse Senaat nam op 17 juli een niet-bindende resolutie aan waarin Milosevic als een "oorlogsmisdadiger" werd gebrandmerkt. De VS werd opgeroepen om samen met bondgenoten bewijzen hiervoor te verzamelen. Op 23 juli verklaarde de Amerikaanse gezant Gelbard voor een commissie van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden dat "Milosevic's naam verbonden is aan alle gruweldaden die de afgelopen jaren op de Balkan zijn gepleegd." Pogingen om Milosevic aan te klagen bij het ICTY zullen worden gesteund. Gelbard erkende overigens ook de noodzaak tot samenwerken met Milosevic: "Als er een vredesakkoord voor Kosovo moet komen, moeten wij met hem een resultaat zien te bereiken."

De hardere Amerikaanse stellingname ten opzichte van Milosevic verhoogt op het eerste gezicht natuurlijk niet de kansen op een vredesakkoord in Kosovo. Toch kan het mogelijk ook een positieve uitwerking hebben. Door de persoonlijke druk op Milosevic te vergroten (denk ook aan de oprichting van een permanent VN-oorlogstribunaal op 18 juli jl.) ontstaat immers de mogelijkheid dat Milosevic toe zal geven in de Kosovo-kwestie in ruil voor bijvoorbeeld persoonlijke immuniteit.

Kosovo

UCK erkend door 'schaduwparlement' Kosovo en overleg over opname UCK in regering

Op 22 juli heeft het 'schaduwparlement' van Kosovo besloten de verzetsorganisatie UCK te erkennen. Het betreft hier waarschijnlijk een initiatief van de grootste partij in het schaduwparlement, de LDK van Rugova. De voorzitter van de partijcommissie voor West Europese aangelegenheden, Hafiz Gagic, verklaarde dat zijn partij het UCK wilde integreren als formele gewapende strijdkrachten in de grondwet van de 'Republiek Kosovo.' De belangrijkste Albanese politieke partijen hebben op 26 juli achter gesloten deuren gesprekken gevoerd over opname van het UCK in de te vormen 'schaduwregering.' De vergadering werd bijgewoond door parlementaire en niet-parlementaire partijen.

De 'schaduw-president' van Kosovo, Ibrahim Rugova, blijft pogingen ondernemen om alle Albanese partijen te verenigen. Hij is in toenemende mate bereid tot concessies jegens politieke tegenstanders, ondanks een verkiezingsoverwinning in maart jl. Tot nu bleef formele erkenning van het UCK uit omdat deze weigerde zich te onderwerpen aan het gezag van president en regering van de 'schaduwrepubliek Kosovo.' Ook het UCK begint ook haar standpunt echter te matigen. Zo zei een woordvoerder onlangs dat "een dergelijke politieke samenwerking zou kunnen optreden als de politieke vertegenwoordiging van het UCK." Een eventuele grotere eensgezindheid onder de Albanen in Kosovo is een positieve ontwikkeling en kan bijdragen tot een vereenvoudiging van het conflict in de regio.

[REDACTED]

De erkenning van het UCK door de LDK (en dus door 'schaduwparlement') is een acceptatie van de realiteit, afgedwongen door de successen en groeiende populariteit van de verzetsorganisatie. Het vormt bovendien een eerste stap op weg naar de deelname van het UCK aan eventuele onderhandelingen met de Serviërs namens de Albanese minderheid in Kosovo. De kans op eventuele onderhandelingen wordt hierdoor echter niet groter. De Serviërs weigeren namelijk met 'terroristen' te praten.

FRJ breidt grenszone in Kosovo uit

Op 23 juli heeft federaal minister-president Momir Bulatovic bekend gemaakt, dat de FRJ de grenszone in Kosovo zal uitbreiden tot 5 kilometer. Hierdoor is het federale leger (VJ) beter in staat infiltraties vanuit Albanië tegen te gaan. Hij bekritiseerde verder de "interferentie" vanuit Tirana in Kosovo. Hij sloot een inzet van de VJ in Kosovo bij het "doorsnijden van de logistieke lijnen van de gewapende bandieten" niet langer uit.

Terwijl op lokaal niveau al volop wordt samengewerkt tussen leger en politie, begint een officiële sanctivering van de inzet van het leger steeds dichterbij te komen. De uitbreiding van de grenszone kan hiertoe een aanzet zijn. Hierdoor wordt het leger officieel toegestaan om in de directe omgeving van de oorden langs de weg Prizren-Djakovica-Pec operaties uit te voeren. Iets wat het trouwens al deed. Vermeldenswaardig is daarnaast dat er ook grensincidenten gemeld worden aan de grens van Montenegro met Albanië (in de Plav-regio).

Opnieuw hevige strijd in Kosovo

Nadat de 'slag om Orahovac' enkele dagen geleden is beëindigd, zijn opnieuw hevige gevechten uitgebroken tussen de Serviërs en het UCK. De strijd spitste zich de afgelopen dagen (24 t/m 26 juli) toe op enkele plaatsen langs de weg Pristina-Pec, waarbij met name de oorden Malisevo, Komorane en Stimlje genoemd werden. De gevechten zouden zijn uitgebroken nadat het UCK een legerkonvooi had beschoten. Beide partijen hadden doden te betreuren. Ook vanuit Glogovac en Klina kwamen persberichten over gevechten.

De Servische kerkelijke autoriteiten hebben inmiddels op 23 juli besloten tot de ontruiming van het klooster van Visoki Decani. Volgens de kloosterbeheerders is het klooster nu verlaten en in handen van het UCK. Religieuze heiligdommen moesten in opdracht van gewapende Albanezen worden verlaten. Ook het klooster St. Mark in Korisa (nabij Pec) was ontruimd in opdracht van bisschop Artemije. Het klooster van de Heilige Drie-eenheid in Suva zou omgeven zijn door UCK-gebied en ook hier zouden evacuatie op handen zijn. Een eventuele UCK-bezetting (of vernieling) van dit belangrijke religieuze heiligdom, gebouwd door koning Stefan Uros III (Stefan Decanski) in het begin van de 14e eeuw, zal zonder enige twijfel Servische wraakgevoelens aanwakkeren en tegenacties uitlokken.

Intussen bracht de Amerikaanse ambassadeur uit Skopje en speciale gezant Christopher Hill op 23 juli een bezoek aan Belgrado. Hij sprak daar met federaal president Milosevic en Servische president Milutinovic. De gesprekken gingen over het op tafel liggende autonomie-aanbod van Milosevic. Details zijn echter nog niet bekend. Hill maakte later melding van "vooruitgang." Later sprak hij in Pristina met de Albanese leider Rugova, welke de Serviërs beschuldigde van 'ethic cleansing' in Orahovac.

Het Albanese 'schaduwparlement' stelde op 23 juli naar aanleiding van haar eerste bijeenkomst een declaratie op, waarin het verklaarde de politieke en militaire activiteiten voor de onafhankelijkheid van Kosovo te willen coördineren. De declaratie veroordeelde verder de "Servische staatsterreur" en hield vast aan de doelstelling van onafhankelijkheid. De declaratie riep op tot "eensgezindheid, dialoog en een vreedzame oplossing van het conflict met behoud van het recht op zelfverdediging."

Ook het UCK liet weer van zich horen. Zo verklaarde een vermeend UCK-leider, Haxhiu, die voorheen een ontmoeting had gehad met Holbrooke, in enkele interviews dat het UCK het vechten zou continueren totdat onafhankelijkheid werd bereikt. Internationale diplomatieke initiatieven voor een "speciale status" werden afgewezen. Hij verklaarde bovendien dat elke Kosovo Albanese politicus die zou instemmen met minder dan de onafhankelijkheid als een "verrader zou worden behandeld en de doodstraf zou krijgen." Haxhiu noemde zich overigens "officier voor gevechtsmoreel, nationale politiek en informatie in de staf Suva Reka." Hij sprak verder van een Generale staf, Operationele Zones en Operationele Subzones.

[REDACTED]

Ook op 26 en 27 juli heeft het geweld in centraal Kosovo voortgeduurd. De Servische autoriteiten melden successen bij hun politieacties in de omgeving van Malisevo, Komorane en Lapusnik. De doorgaande wegen zouden weer onder hun controle zijn en de UCK-steunpunten zouden zijn veroverd. In Lapusnik zou een provisorische verbandplaats van het UCK zijn ontdekt, alsmede logistieke voorraden. Het aantal gewonden zou beperkt zijn. Albanese bronnen maken melding van betrokkenheid van het federale leger. Het UCK zou opnieuw Kijevo hebben aangevallen, maar Servische politie-eenheden, geholpen door lokale inwoners zouden de aanval hebben afgeslagen. Vanuit Klina zou een beperkte Servische ontzettingsovername zijn gelanceerd. Ook langs de weg Pristina-Prizren (regio Suva Reka - Stimlje) zouden de gevechten voortduren. Verder is er melding van een grensincident tussen de FRJ en Albanië bij Vrbine waarbij over en weer geschoten zou zijn op elkaars grondgebied door onder meer gewapende Albanese burgers en Servische grenswachten.

Naar het zich laat aanzien is de Servische politie tot dusver succesvol bij haar recente optreden. Het initiatief is op dit moment weer in handen van de Servische autoriteiten, waarbij getracht wordt het UCK vanuit diverse richtingen 'in te sluiten.' Uit meldingen van beide zijden blijkt dat het UCK nog altijd niet in staat is grootschalige Servische operaties te weerstaan. Aan de andere kant moet worden geconcludeerd dat de Serviërs op hun beurt ook niet in staat zijn eenmaal heroverde oorden te blijven controleren en doorgaande wegen compleet vrij te houden van UCK-optreden. Het optreden van de Servische politie (al dan niet geholpen door het leger) lijkt zich bovendien gematigd te hebben, waardoor er minder slachtoffers vallen.

Montenegro

Montenegrijnse verzet tegen eventuele status voor Kosovo als deelrepubliek

Op 21 juli heeft Predrag Drecun, plaatsvervangend voorzitter van de regeringspartij Nationale Partij van Montenegro (NSCG), verklaard dat Milosevic bereid zou zijn om Djukanovic-aanhangers in de federale regering op te nemen. Ook stelde hij dat Milosevic geaccepteerd zou hebben om Kosovo de status van derde republiek binnen de FRJ te geven. De Montenegrijnse president Djukanovic zou bovendien gebruikt worden om de spanningen in Kosovo te verminderen. Drecun ging voort door te stellen dat Montenegro de statusverhoging van Kosovo niet zou accepteren en in voorkomend geval de FRJ zou verlaten. Op 27 juli heeft de plaatsvervangend voorzitter van de Montenegrijnse Assemblee, Predrag Popovic, verklaard dat, indien Milosevic aan Kosovo de republikeinse status toekent, Montenegro een referendum onder haar burgers zal uitschrijven teneinde zich af te scheiden van de FRJ. Volgens Popovic kon Montenegro niet toestemmen in een Kosovo-oplossing die zijn positie binnen de federatie zal ondergraven. Hij voegde hieraan toe dat inmiddels langzamerhand alle Montenegrijnse dienstplichtigen uit Kosovo werden teruggetrokken.

De uitspraak van Drecun en Popovic vormen een bevestiging van het eerdere standpunt van Montenegro inzake de Kosovo-kwestie. Een verhoging van de status van Kosovo boven die van autonomie zal op verzet van Montenegro stuiten. Een eventuele statusverhoging van Kosovo tot derde deelrepubliek is bij de huidige verhoudingen pure onzin. Milosevic is vermoedelijk alleen hiertoe bereid indien de gehele federatie herzien zou worden en het gros van de verantwoordelijkheden (leger, buitenlandse zaken, politie, financiën, informatie, economie, e.d.) op federaal niveau gelegd zou worden, ten koste van de republieken. Dit is echter niet acceptabel voor de Montenegrijnen noch voor de Kosovo-Albanezen en dus vooralsnog onmogelijk.

Macedonië

Bomaanslagen in Macedonië

Volgens persberichten zijn er op 20 juli drie bomaanslagen gepleegd in Macedonië. Eén bom ontplofte in Skopje en een andere in de noordelijke stad Tabanovac (regio Kumanovo). De derde aanslag was gericht tegen de internationale trein (Athene-Boekarest) op het traject Skopje-Kumanovo-Nis en veroorzaakte schade aan de locomotief. De Macedonische autoriteiten rapporteerden geen slachtoffers en hebben een onderzoek ingesteld. Op 25 juli ontplofte er opnieuw een bom in Kumanovo. Het was de derde aanslag in deze regio van Macedonië binnen één week. Tot nu toe heeft niemand de verantwoordelijkheid van de aanslagen opgeëist.

Het Macedonische Ministerie van Binnenlandse Zaken meldde ook ongeregelde gevechten tussen Macedoniërs en Albanesezen op 18 juli. Uit de hand gelopen bargevechten in Tetovo zouden hebben geleid tot twee doden

[REDACTED]

(andere bronnen spreken slechts van drie gewonden) en tot aanzienlijke schade aan belendende percelen en auto's.

Sinds het begin van het jaar zijn er nu in totaal negen aanslagen gepleegd in Macedonië, waaronder enkele in Gostivar, Tetovo en Skopje zelf. Voor sommige aanslagen eiste later het UCK de verantwoordelijkheid op. Macedonische autoriteiten hebben echter tot dusver geen aanwijzingen kunnen vinden voor betrokkenheid van deze Kosovo-verzetsbeweging. Duidelijk is dat de spanningen in Kosovo uitwerking hebben op de interne verhoudingen in Macedonië. In de land ontploft elke maand wel een bom, welke aanslagen voor het merendeel worden toegeschreven aan militante Albanezen. Ook de betrokkenheid van het UCK wordt hierbij steeds vaker vermeld. Het UCK ontkent echter deze beweringen (al spreken ze wel van een aparte operationele zone) en ook de Macedonische autoriteiten zeggen hiervoor geen aanwijzingen te hebben. Het UCK heeft internationaal gezien ook geen baat bij uitbreiding van het geweld naar Macedonië. Het zou immers slechts leiden tot het verlies van de (voorzichtige) internationale gedoogsteun aan de verzetsorganisatie. UCK-optreden in Macedonië zou bovendien waarschijnlijk leiden tot hard internationaal optreden tegen het UCK, waardoor de operaties in Kosovo worden bemoeilijkt. Hoewel niet uitgesloten kan worden dat de aanslagen door lokale Albanese 'heethoofden' zijn gepleegd, zou het ook zo kunnen zijn dat de aanslagen door Servische intriganten zijn veroorzaakt. De Servische autoriteiten zijn immers gebaat bij het in krediet brengen van het UCK. Mogelijk dat Belgrado hiervoor zelfs bereid is een klein (en relatief weerloos) buurland te destabiliseren. De lokale Servische minderheid in Noord-Macedonië kan hierbij uitstekend van pas komen.